

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania W.W.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Wałbrzychu
o rentę socjalną,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 3
grudnia 2025 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego we
Wrocławiu
z dnia 15 maja 2024 r., sygn. akt III AUa 184/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

DS

UZASADNIENIE

Decyzją z 27 października 2020 r. (znak: [...]), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Wałbrzychu odmówił W.W. prawa do renty socjalnej.

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 2 grudnia 2022 r. (sygn. akt VII U 986/20), wydanym w sprawie W.W., przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Wałbrzychu, o rentę socjalną: oddalił odwołanie oraz zasądził od wnioskodawcy W.W., na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Wałbrzychu, kwotę 180 zł, tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Na skutek apelacji wnioskodawcy, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 15 maja 2024 r. (sygn. akt III AUa 184/23), oddalił apelację.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, do Sadu Najwyższego wywiódł wnioskodawca, zaskarżając judykat w całości, zarzucając rozstrzygnięciu:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:
 1. art. 278 k.p.c. i art. 286 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., poprzez niezlecenie sporządzenia opinii przez innych biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i psychologii, neurologii, ortopedii oraz biegłego *ad hoc* z zakresu doradztwa zawodowego, podczas gdy przeprowadzone w sprawie opinie biegłych pozostawały nielogiczne w świetle zasad doświadczenia życiowego, zaś dotychczas wyznaczeni biegli nie posiadali wiadomości specjalnych w zakresie doradztwa zawodowego, aktualnej sytuacji na rynku pracy;
 2. art. 380 k.p.c., poprzez nierozpoznanie postanowienia Sądu I instancji, które nie podlegało zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj. postanowienia z 8 listopada 2022 r., w przedmiocie pominięcia dowodu z opinii innych biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i psychologii, neurologii, ortopedii oraz biegłego *ad hoc* z zakresu doradztwa zawodowego jako nieistotnego, a następnie przeprowadzenie ww. dowodu przez Sąd II instancji, bowiem przeprowadzone w sprawie opinie biegłych pozostawały nielogiczne, w świetle zasad doświadczenia życiowego, zaś dotychczas wyznaczeni biegli nie posiadali wiadomości specjalnych w zakresie doradztwa zawodowego, aktualnej sytuacji na rynku pracy;
 3. art. 382 k.p.c., poprzez rozstrzygnięcie sprawy wyłącznie w oparciu o ustalenia faktyczne Sądu I instancji, podczas gdy przeprowadzone w sprawie opinie biegłych pozostawały nielogiczne, w świetle zasad doświadczenia życiowego, zaś dotychczas wyznaczeni biegli nie posiadali wiadomości specjalnych w zakresie doradztwa zawodowego, aktualnej sytuacji na rynku pracy;

4. art. 385 k.p.c. oraz 386 § 1 k.p.c., poprzez nieuwzględnienie apelacji powoda w całości, podczas gdy należało uwzględnić apelację powoda w całości i przyznać mu prawo do renty socjalnej;
5. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:
 1. art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 15 pkt 1 ustawy o rencie socjalnej, a w konsekwencji naruszenia także art. 4 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 ustawy o rencie socjalnej, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i odmówienie powodowi prawa do renty socjalnej, podczas gdy powód pozostaje osobą całkowicie niezdolną do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia, przez co spełnia przesłanki do przyznania mu renty socjalnej.

W związku ze stawianymi zarzutami skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnego we Wrocławiu do ponownego rozpoznania, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Skarżący wniósł także o przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując na podstawę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., w związku z oczywistym uzasadnieniem skargi.

W ocenie wnioskodawcy niniejsza skarga jest oczywiście uzasadniona z uwagi na fakt, że Sąd Apelacyjny wydał orzeczenie z rażącym naruszeniem art. 278 k.p.c. i art. 286 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., bowiem bezrefleksyjnie powielił za Sądem Okręgowym stanowiska biegłych sądowych - chirurga-ortopedy, neurologa, psychologa i psychiatry oraz z zakresu medycyny pracy, co do zdolności wnioskodawcy do wykonywania pracy, podczas gdy powołani w sprawie biegli sądowi - jako osoby o specjalnościach medycznych - nie posiadają wiedzy z zakresu aktualnych trendów i uwarunkowań obecnych na rynku pracy. Biegli sądowi albo uchylali się do precyzyjnego wskazania, jakie konkretnie prace powód mógłby wykonywać albo powielali tezy o możliwości znalezienia zatrudnienia wnioskodawcy na stanowiskach prac nie wymagających czynności obu rąk, na przykład prac dozoru, informatyka, itp. Stwierdzona u wnioskodawcy

ułomność fizyczna wyklucza, aby mógł on prawidłowo wykonywać obowiązki stróża czy ochroniarza, gdyż nie byłby w stanie przeprowadzić patrolu dozorowanego obiektu czy też podjąć interwencji (zatrzymania, pościgu) w przypadku wtargnięcia, kradzieży czy podjęcia innych działań przestępczych przez intruzów. Z kolei ułomność psychiczna, w tym apatia, osłabienie koncentracji, ogólnego poziomu aktywności czy funkcji pamięci, wyklucza możliwość pracy przez powoda na stanowisku związanym z przeglądaniem monitoringu w ramach dozoru obiektu czy pracy jako informatyk, gdyż obecny rozwój technologiczny wymaga od takich osób z jednej strony dużej koncentracji i dokładności, zaś z drugiej strony specjalistycznych umiejętności, dla których poznania nie jest wystarczające uczestnictwo w zajęciach w szkole policealnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawcy nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku

wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie. Podkreślenia wymaga także, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2022 r., I USK 434/21, Legalis nr 2740849).

Strona skarżąca, formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że jest ona oczywiście uzasadniona – przywołała więc przesłankę przedsądu określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Autor skargi kasacyjnej jej oczywistej zasadności upatruje w tym, że „Sąd Apelacyjny wydał orzeczenie z rażącym naruszeniem art. 278 k.p.c. i art. 286 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. bowiem bezrefleksyjnego powielił za Sądem Okręgowym stanowiska biegłych sądowych (...)”. Tak sformułowany wniosek nie mógł jednak przynieść spodziewanego skutku. W motywach wniosku opartego na przesłance przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), powinien być zawarty wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawione argumenty na poparcie tych twierdzeń (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do dalszego jej rozpoznania, niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego

lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy przepisów prawa i doszukiwania się ich znaczenia (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Tego w niniejszej sprawie zabrakło.

Nadto, strona skarżąca podnosząc zarzuty naruszenia przepisów proceduralnych, w sposób ewidentny próbuje polemizować z ustaleniami dokonanymi w sprawie przez Sąd II instancji. Tymczasem, kwestionowanie ustaleń stanu faktycznego, dokonanych przez sądy powszechne, jest niedopuszczalne na etapie postępowania kasacyjnego. Wynika to wprost z art. 398¹³ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398³ § 3 k.p.c., ograniczających kognicję Sądu Najwyższego w tym zakresie. Polemika z ustaleniami poczynionymi, zarówno przez sąd pierwszej, jak i drugiej instancji, a także mnożenie wątpliwości odnośnie do rzetelności opinii, które już zostały wyczerpująco wyjaśnione w postępowaniu odwoławczym, stanowi próbę obejścia powyższego zakazu.

Należy podkreślić, że dowód z opinii biegłego podlega co do zasady ocenie sądu, tak jak każdy inny dowód, stosownie do reguł określonych w art. 233 § 1 k.p.c. Zadaniem sądu jest ocena logicznej spójności wyводу przedstawionego przez biegłego oraz jego funkcji przekonującej. Ustalenia stanu faktycznego sprawy podejmowane są na podstawie całokształtu przeprowadzonych w niej dowodów. O

liczbie biegłych powołanych do przygotowania opinii, a także o potrzebie zasięgnięcia opinii innego (kolejnego) biegłego rozstrzyga sąd, a nie strona. Nie można przyjąć, że sąd zobowiązany jest dopuścić dowód z kolejnych biegłych w każdym przypadku, gdy złożona opinia jest niekorzystna dla strony. Potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii. Potrzebą taką nie może być jednak przeświadczenie strony, że dalsze opinie pozwolą na udowodnienie korzystnej dla niej tezy. Przepis art. 278 § 1 k.p.c. nie nakłada na sąd obowiązku dopuszczenia dowodu z opinii biegłego, lecz określa przesłanki dopuszczenia takiego dowodu w sytuacji, gdy zgodnie z art. 6 k.c. i art. 232 zdanie pierwsze k.p.c. strona wnioskuje o jego przeprowadzenie. Ustawodawca celowo użył w art. 278 § 1 k.p.c. sformułowania „może”, podkreślając stosunkowo szeroki margines swobody dla sądu rozpoznającego sprawę, który może ocenić, czy w danym wypadku zachodzi potrzeba dopuszczenia dowodu z opinii biegłego.

Sąd II instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazał, że nie ma podstaw do zasięgania opinii jeszcze innych biegłych, bowiem specjalizacje biegłych zostały dobrane ze względu na schorzenia ubezpieczonego, na które cierpi i które zostały stwierdzone we wcześniejszym leczeniu a opinie biegłych - z różnych specjalizacji - pozwoliły Sądom obu instancji na dokonanie wszechstronnej oceny psychicznego i fizycznego stanu zdrowia badanego. W zestawieniu więc z treścią art. 286 k.p.c., w którym ustawodawca nieprzypadkowo użył także słowa „może”, argumenty Sądu wyjaśniające, dlaczego nie uwzględnił wniosku o powołanie kolejnego biegłego, nie mogły być uznane za oczywiście bezzasadne.

Biorąc powyższe pod uwagę nie ma podstaw do przyjęcia, że mamy do czynienia z przesłanką przedsądu, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Z tego powodu Sąd Najwyższy postanowił, zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

DS.

[SOP]

